
DISKUSE

K ČLÁNKU GENERÁL-MAJORA EDUARDA UREŠE »ROZBOR POZNATKŮ Z OBRANNÉHO BOJE STŘELECKÉ DIVISE NA CVIČENÍ S VOJSKY 954«, OTIŠTĚNÉMU VE SBORNÍKU VTA ČÍSLO 1/1955

Generál-major Ján Lipový

Ve svém diskusním příspěvku chci poukázat na některé theoretické závěry autorovy, které podle mého názoru jsou v rozporu s ustanovením řádů, vadné ideologicky nebo neodpovídají nařízením platným v naší armádě.

Autor článku uvádí jako pramen svých poznatků činnost v studijní skupině. V úvodu správně si vytyčuje cíl rozboru, který provádí, ale ve vlastním článku se tohoto cíle nedrží a článek má ráz zprávy rozhodčího. Je nutné, abychom se ve svých pracích více a hlouběji zabývali podstatou otázky, aby z theoretických úvah vznikly poznatky pro praxi a naopak, abychom z praktických zkušeností činili správné theoretické závěry. Tento úmysl zřejmě autor měl, ale v provedení se jím neřídil. Dále je nutné vycházet ze skutečností již známých, praxi již ověřených, abychom »neobjevovali« to, co se již prakticky provádí.

Nyní přikročím ke konkrétním otázkám.

1. Na str. 16 ve 24. řádku uvádí autor doslova: *»Protizteče malých jednotek (čet, rot) na směru hlavního úderu nepřítele nebudou zpravidla prováděny, v důsledku rychlých temp útoku«.*

Jeden z hlavních požadavků na soudobou obranu je, aby byla aktivní, což lze nejdůrazněji uskutečňovat právě protiztečemi. Přijmout zásadu, že se protizteče malých jednotek provádět nebudou, znamená učit velitele těchto jednotek pasivitě v obranném boji, a to neodpovídá požadavkům kladeným na soudobou obranu, ani ustanovením řádů. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války i z bojů za války v Koreji ukazují, že budou často případy, kdy s překvapením a rozhodně vedená protizteč i proti značné převaze sil nepřítele měla úspěch. Na příklad v nočních bojích, v lese, v osadách a i v normálních podmínkách, kdy je protizteč důkladně připravena a energicky provedena, může způsobit nepříteli značné ztráty, a to je jeden z cílů protizteče. Ne každá protizteč je vedena s cílem úplně zničit celé uskupení nepřítele, obranný boj musí však být vždy veden tak, aby bránci se vojska nepřetržitě, všemi prostředky ničila nepřítele za jeho pronikání do hloubky obrany, co nejvíce ho vykrvácela, nakonec zastavila a tak připravila podmínky k provedení protizteče druhým sledem sboru nebo pro protiúder armády. Budeme-li velitelům vštěpovat názor, že protizteče malých jednotek jsou zásadně neúčelné, nevytvoří pak vojska nikdy podmínky k provedení armádního protiúderu. Protizteč je prováděna podle rozhodnutí velitele, které velitel činí na základě pečlivého zhodnocení situace. Když v dané konkrétní situaci je protizteč neúčelná, použije po schválení staršího

náčelníka svého druhého sledu k jiným účelům. Rozhodně však je nutné skoncovat se zásadou a s názory, jako by se protizteče malých jednotek zpravidla neprováděly.

2. Na str. 18 v 6. řádce shora uvádí autor: »Pohyb vojáků zákopem na ohrožený úsek bude téměř neuskutečnitelný, neboť temnota v zákopu s překrytím to nedovolí.«

Podle tohoto tvrzení autora by bylo třeba pokládat za neuskutečnitelný boj v noci nebo za podmínek omezené viditelnosti, v mlze, za hustého sněžení, v dýmu a p. Právě v soudobých podmínkách boje, kdy se boj v noci stává normálním druhem boje, máme pokládat manévr za tmy za neuskutečnitelný? K tomuto závěru autor zřejmě přichází, když si všimneme i dalšího jeho tvrzení na str. 18, v 9. řádce, kde tvrdí: »Morální stav jednotek v zákopu v celém průběhu překrytém bude těžko udržet na požadované výši, neboť omezený prostor, temnota, osamocenost jednotlivců způsobí stísněnost a paniku.«

To je ovšem poznatek zcela nový, s kterým jsem se ani ve válce nesetkal, ba naopak voják v boji má daleko větší schopnost odporu v zákopu a do překrytých míst v zákopu se voják rád uchyluje k odpočinku.

Uvedená tvrzení autora jsou v přímém rozporu s ustanovením našich předpisů, které uvádějí, že zákopový systém dává možnost skrytého provedení manévru v průběhu boje. Ustanovení řádů a předpisů jsou potvrzena praktickými zkušenostmi z bojů a pomáhají mladým vojenským kádrům osvojit si tyto zkušenosti a připravit vojáka k boji. Pokládám proto tvrzení autorovo, že manévr zákopem je neuskutečnitelný, za škodlivé tvrzení odporující ustanovením našich předpisů a vychovávající vojska k nedůvěře k budování obrany, což by mohlo napáchat značné škody v soudobých podmínkách boje. Dále podlamuje uvedené tvrzení schopnosti našeho vojáka, jeho morálně politické vlastnosti a je demobilisujícím činitelem v jeho bojové a politické přípravě. Autor pokládá za možné, že již sama temnota a omezený prostor v zákopu způsobí u vojáků paniku. Tu je nutno především uvést, že panika může vzniknout u nedostatečně připravených vojáků, zvláště u vojáků nepřipravených pro boj v noci a vzniká ne pro temnotu samu, nýbrž po překvapivém zásahu nepřítele za uvedených podmínek. Autor připouští možnost vzniku paniky, ale neukazuje, že je tomu možné s hlediska výchovného čelit dokonalou bojovou a politickou přípravou vojsk. Je žádoucí, aby při theoretickém rozboru kterýchkoliv otázek v oboru takтики, když zjistíme určité neaktivní zjevy, vždy současně ukázat, jak je možné jim čelit. Bude-li vybudován celý dlouhý úsek zákopu s nakrytím, je nutné zabezpečit plynulý pohyb v zákopu vhodně umístěnými svítilnami nebo jinými orientačními značkami (bílé nebo světélkující orientační značky).

Při důkladném studiu našich předpisů zjistíme, že se doporučuje budovat nakrytí zákopu v délce 10 až 12 m pro střelecké družstvo, t. j. že návrh, který uvádí autor ve svém závěru, byl již dávno řešen. Rovněž tak je tomu i u jiných návrhů v článku uváděných, o kterých se dále zmiňovat nebudu.

3. Na str. 22 v 26. až 30. řádce dokazuje autor, že zásahy protitankové zálohy na stupni pluku a divise budou často neproveditelné a odvolává se přitom na zkušenosti z Veliké vlastenecké války a v dalších

odstavcích dokonce navrhuje protitankové zálohy vůbec netvořit.

Právě naopak zkušenosti z Veliké vlastenecké války potvrdily, že je nutné protitankové zálohy tvořit, a četné příklady ukázaly jejich odůvodnění. V soudobých podmínkách má tvoření záloh vůbec ještě větší význam.

Záloha a manévr prostředků z nenapadených úseků zabezpečuje narůstání úsilí protitankové obrany na ohrožených směrech a je projevem aktivity obránce. Naopak rozdělení prostředků již před bojem zbavuje velitele možnosti rozhodného vlivu na průběh boje, je tvořena obrana »statická«, která odporuje zásadním ustanovením našich řádů. Na možnost, že protitanková záloha nestačí včas zaujmout plánované postavení, se již předem připravujeme tím, že na vytyčených směrech plánujeme několik protitankových postavení do hloubky a tato postavení připravujeme. U protitankové zálohy nebudou vždy prováděny dlouhé několikakilometrové přesuny. Budou časté i případy, že podle vývoje situace bude výhodné zaujmout postavení již v krátké vzdálenosti od prostoru rozmístění. Autorovy závěry uvedené v tomto smyslu v odstavci 3 a 4 se s těmito výklady ztotožňují.

V posledním odstavci na str. 22 uvádí autor, že se vyhýbáme rozmisťovat protitankovou zálohu v protitankovém rajonu. V soudobých podmínkách je nejúčinnější ochranou proti účinkům atomových zbraní nepřítele důkladně vybudovat prostor, v kterém jednotka je. Bude proto nutné, aby se zakopala i protitanková záloha, a když už se zakopává, učiní tak na směru možného úderu tanků nepřítele. Každá jednotka v prostoru svého rozmístění musí být schopna přijmout boj; k tomu se připraví i protitanková záloha, t. j. vyhubuje prostor svého rozmístění tak, aby mohla vést boj s tanky nepřítele. Proto pokládám za nevhodné tvrzení autorovo, abychom se vyhýbali rozmisťovat protitankovou zálohu v protitankovém rajonu.

Svůj článek doplňuje autor čtyřmi náčrty. Domnívám se, že v tisku určeném především pro naše mladé kádry vychovávané pro štáby útvarů a svazků by takové náčrty neměly najít místo. Náčrty nejenže jsou slepé, nic neříkající, ale ani neodpovídají nejzákladnějším požadavkům štábní kultury. V rozkaze soudruha MNO na výcvikový rok 1954/1955 je uloženo zvýšit štábní kulturu štábů. Uvedené náčrty však tento úkol neplní.

Nakonec chci ještě poukázat na jeden závažný nedostatek. V závěru článku na str. 28 v 12. řádku uvádí autor doslova: *»Je to zkouška pro náš důstojnický sbor, neboť naši staré výchově lépe odpovídaly řády, které se neměnily, zůstávaly s různými doplňky platny desetiletí...«*

Tu je nutné dobře si ujasnit, že v Československu po válce je vládoucí třídou dělnická třída a v Československu před válkou vládla buržoasie se svou ideologií, která měla vliv i na výchovu — mající ráz veskrze buržoasní.

Dělnická třída však uskutečňuje výchovu socialistickou, proto je úplně nesprávné uvažovat výchovu buržoasní za naši. Tu dělnická třída nikdy nepokládala ani nepokládá za svoji — proto je toto přirovnání nesprávné.

Vzhledem k tomu, že i autor článku ve svém závěru žádal o diskusi k rozebíraným otázkám a vzhledem na závažné nedostatky v článku,

který se sborníkem dostává do rukou širokého okruhu převážně mladých a ještě v theorii dostatečně nepevných kádrů, pokládal jsem za nutné upozornit na uvedené nedostatky. Je nutné, aby pisatelé své příspěvky podrobili před uveřejněním důkladnému rozboru. Na tomto příkladu je rovněž jasně vidět, jak důležité je věnovat více pozornosti diskusi v oboru vojenské vědy a včas a nekompromisně odhalovat všechny nedostatky nebo osvětlovat nejasnosti.